

Beeldbellen in tijden van corona

Bevorderende factoren en barrières voor beeldbellen bij ouderen
– een pilot studie

Sinds de corona-crisis zien zorgorganisaties dat er in de 1,5 meter samenleving nieuwe behoeftes ontstaan bij hun zorgcliënten. Veel zorgontvangers zijn momenteel in sociale isolatie komen te zitten, terwijl er juist een sterke behoefte is aan steun van familie en laagdrempelig contact met zorgverleners. De zorgorganisaties Pennemes en het Mennistenerf concludeerden in de eerste lockdown in het voorjaar van 2020 dat er veel eenzaamheid was onder de bewoners van hun aanleunwoningen en in de wijk. Beeldbellen zou hiervoor een oplossing kunnen bieden. In deze pilotstudie zijn er bij 11 bewoners, 2 maanden lang beeldbel 'fotolijstjes' geplaatst en is er gekeken naar de bevorderende factoren en barrières rondom het uitrollen van beeldbellen bij deze ouderen ter vermindering van eenzaamheid. Het bleek goed haalbaar te zijn om de bewoners te leren beeldbellen.

Bevorderende factoren implementatie beeldbellen

- Demonstratie van beeldbellen
- Familiedid aanwezig bij introductie
- Check-up een week na plaatsing
- Zeer toegankelijk in gebruik
- Het fotolijstje hoeft niet in de hand gehouden te worden
- Actieve deelname familie en doordoor verbetering van het sociale contact
- Het in gebruik zien bij andere bewoners of bij de dagbesteding
- Gestuurde foto's zijn goede gespreksonderwerpen

Barrières implementatie beeldbellen

- Gebrek aan zelfvertrouwen in hantering
- Geen beeld kunnen vormen bij het gebruik
- Geen meerwaarde ervan in zien t.o.v. smartphone, tablet of laptop
- Geen netwerk hebben om regelmatig door gebeld te worden
- De fotolijstjeseigenaar kan niet zelf bellen maar alleen gebeld worden
- Angst om het verkeerd te doen of iets kapot te maken

eHealth-product getest: het Genus Care fotolijstje

Het Genus Care fotolijstje is een tablet met een sterk vereenvoudigde interface (besturingssysteem) waarmee de eigenaar kan beeldbellen met familieleden en zorgverleners. De familie en de zorgverleners zijn via de Genus Care app direct gekoppeld aan het lijstje van de gebruiker via een gesloten systeem. De gekoppelde familieleden kunnen ook foto's met tekst versturen naar het fotolijstje.

Bewoner (vrouw, 96 jaar):

“Ze bellen me tijdens het eten, dan wordt de telefoon doorgegeven en is het net alsof ik samen met ze aan tafel zit.”

Daarnaast zijn er in het frame van het fotolijstje een aantal sensoren verwerkt zoals licht, geluid, temperatuur, beweging, luchtvochtigheid en gas. Verder bevat het lijstje ook een contact/alarmknop. Het doel hiervan is rust creëren bij de eigenaar, familie en de zorgverleners doordat er op afstand een oogje in het zeil wordt gehouden bij bijvoorbeeld vordering van dementie.

Figuur 1.
Genus Care fotolijstje

Advies aan de zorgorganisatie voor implementatie van beeldbellen

De plaatsing van de beeldbel-applicatie

- o Begin met een demonstratie, want de meeste ouderen kunnen zich geen beeldvormen bij het concept beeldbellen.
- o Betrek de familie vroeg in het proces zodat deze onderling kan overleggen.
- o Zorg dat er bij de plaatsing een familielid met een smartphone aanwezig is. Deze is gefungeert als de vraagbaak voor andere familieleden en de bewoner zelf.
- o Plaats het fotolijstje op een vaste plek waar deze makkelijk te zien voor de oudere.
- o Ga na twee weken nog een keer langs bij de bewoner om te kijken of het goed loopt en bel de familie na.

Leren hanteren van fotolijstje door de oudere

- o De besturing is sterk versimpeld. De bewoner is volledige reactief en hoeft maar twee handelingen te leren: 'videogesprek opnemen/afwijzen' en 'foto accepteren/afwijzen.' Laat de bewoner oefenen met familie of een vrijwilligers.
- o Leg een heldere folder bij het fotolijstje neer zodat bezoekende familieleden zelf de app kunnen installeren en de bewoner het niet hoeft uit te leggen.
- o Moedig de familie aan tot actieve deelname. Ouderen ervaren het meeste plezier aan het fotolijstje als er minimaal 4-6 per week een foto of beeldbelletje kwam.

Figuur 2. De oudere hoeft maar twee handelingen te leren om plezier aan het fotolijstje te hebben.

Familielid (man):

“Ik spreek mijn vader nu bij na dagelijks en kort, dat was hiervoor zo'n 2x per maand en lang. We praten over details op foto's. Gevolg is dat ik nu kleine persoonlijke dingen hoor en niet meer het wereldnieuws bespreek.”

Gebruikersprofiel voor een beeldbelapplicatie zoals het Genus Care fotolijstje

Bij een sterk versimpeld besturingssysteem:

- o Geschikt voor de bewoner die niet uitkomen met een smartphone of tablet
- o Geschikt voor bewoners met een milde cognitieve beperking
- o Geschikt voor bewoners met een lichte motorische stoornis
- o Bewoners moeten redelijk zicht hebben
- o Bewoners moeten (met gehoorapparaat) redelijk kunnen horen
- o Bewoners hebben een actieve familie, vrijwilligers of naasten die minimaal 4-6 per week bellen of een foto sturen

Contact gegevens onderzoeker en partners

Olga Patijn MSc, Louis Bolk Instituut, onderzoeker Voeding & Gezondheid, o.patijn@louisbolk.nl

Marie Christine Vierhout, Programma Manager Genus Care contact professionele zorg, mc@ticocare.nl

Doortje Schroevers, projectleider wijkgericht werken, d.schroevers@pennemes.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd door het Louis Bolk Instituut in samenwerking met de zorgorganisaties Pennemes en Het Menistenerf en Genus Care, gefinancierd door de ZonMw vanuit de COVID-19 regeling 'Wetenschap in de praktijk'.